

Na osnovu člana 14 stav 2, člana 89 stav 6, člana 90 stav 6 i člana 91 stav 7 Zakona o vazдушnom saobraćaju ("Službeni list CG", broj 30/12), uz prethodnu saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo, donijela je

PRAVILNIK O USLOVIMA I NAČINU UPOTREBE PADOBRANA

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

- (1) Ovim pravilnikom utvrđuju se način, pravila i uslovi za korišćenje i održavanje padobrana, dokumentacija padobrana i padobranske opreme, organizacija padobranskih skokova, uslovi u pogledu stručne spreme, radnog iskustva i stručne osposobljenosti lica koja imaju dozvolu da mogu skakati padobranom iz vazduhoplova (u daljem tekstu: padobranac), način izdavanja, obnavljanja, produžavanja i vrijeme važenja dozvola i ovlašćenje padobranca, uslovi pod kojima se mijenja, ukida ili privremeno ukida dozvola, uslovi pod kojima se ukida ili privremeno ukida ovlašćenje, obrazac dozvole padobranca, uslovi koje mora da ispunjava pravno ili fizičko lice, koje obavlja stručno osposobljavanje padobranaca (u daljem tekstu: centar za obuku), uslovi pod kojima se izdaje, mijenja, ukida ili privremeno ukida ovlašćenje za stručno osposobljavanje padobranaca, vrijeme na koje se izdaje ovlašćenje, sadržina programa za stručno osposobljavanje, način stručnog osposobljavanja i način polaganja ispita za dobijanje dozvole padobranca.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sledeća značenja:

- 1) **padobran** je sprava koja služi da uspori pad lica i stvari radi bezbjednog spuštanja na zemlju;
- 2) **padobranski komplet** je sklop svih padobranskih komponenti;
- 3) **skok sa padobranom** je iskakanje lica sa padobranom iz vazduhoplova;
- 4) **padobranac** je lice sa dozvolom koje može skakati padobranom iz vazduhoplova.
- 5) **učenik-padobranac** je lice koje se obučava za izvođenje padobranskih skokova u ovlašćenom centru za obuku (kandidat na obuci) i može skakati iz vazduhoplova samo pod nadzorom instruktora padobranstva ili pomoćnika- instruktora;
- 6) **specijalni skok** je skok koji se izvodi u cilju pružanja pomoći, spasavanja ljudi i materijalnih dobara ili u cilju sopstvenog spasavanja iz vazduhoplova;
- 7) **probni skok** je skok koji izvodi ovlašćeni padobranac u cilju isprobavanja i ispitivanja padobrana, prototipova padobrana, komponenti padobrana i opreme ili u cilju ispitivanja mogućnosti iskakanja iz pojedinih vrsta i tipova vazduhoplova;
- 8) **tandem skok** je skok sa jednim padobranom kojim se spuštaju dvije osobe međusobno povezane sistemima veza, od kojih jedna osoba mora biti tandem instruktor koji upravlja skokom, dok drugo lice može biti samo putnik ili učenik-padobranac;
- 9) **skok sa velike visine** je skok sa visine veće od 4.550 metara za čije izvođenje je neophodna kiseonička oprema;

- 10) **skok sa prinudnim aktiviranjem glavne kupole** je skok u kome se otvaranje ranca za smještaj glavne kupole vrši uz pomoć užeta- gurtne za aktiviranje zakačene za odgovarajuće mjesto u vazduhoplovu, neposredno nakon napuštanja vazduhoplova;
- 11) **skok sa samostalnim aktiviranjem** je skok prilikom kojeg padobranac samostalno vrši aktiviranje glavne kupole;
- 12) **skok sa zadržavanjem u otvaranju padobrana** je skok prilikom koga se aktiviranje padobrana vrši nakon unaprijed planiranog slobodnog pada;
- 13) **padobranski skok pod nazivom "slobodno letenje"** je vrsta slobodnog pada u kome se izvode manevri u sve tri ose sa upotrebom ili bez upotrebe naprava predviđenih datom disciplinom (surfing daska, loptica i sl.), pri čemu se slobodni pad odvija brzim promjenama relativne brzine;
- 14) **dnevni skok** je skok koji se izvodi u periodu koji počinje pola sata prije izlaska, a završava se pola sata poslije zalaska sunca;
- 15) **noćni skok** je skok koji se izvodi u periodu koji počinje pola sata poslije zalaska sunca, a završava se pola sata prije izlaska sunca;
- 16) **skok na vodenu površinu** je unaprijed planirani skok na vodenu površinu;
- 17) **grupni skok padobranaca CF** (Canopy Formation) (u daljem tekstu: CF-skok) je grupno iskakanje padobranaca iz vazduhoplova koje može biti iskakanje u istom trenutku ili pojedinačno, nakon iskakanja i otvaranja padobrana padobranci formiraju formacije kupolama na način što jedan drugome manevrišući prilaze u neposrednu blizinu kojom prilikom može da dođe do kontakta kupolama ili tijelima padobranca;
- 18) **grupni skok padobranaca FS** (Formation Skydiving) "FS"-skok (u daljem tekstu "FS"-skok) je grupni skok u slobodnom padu gdje se formacija ostvaruje prije otvaranja kupole padobrana, u bliskom slobodnom padu ili na način držanjem za djelove tijela dva ili više padobranca;
- 19) **otvoreni teren za prizemljenje (slijetanje padobranaca)** je teren koji mora biti dimenzija najmanje 250 x 250 m.
- 20) **teren za prizemljenje kategorije-1** je teren koji mora biti dimenzija najmanje 100 x 100 m, sa najmanje četiri prilazne ravni.
- 21) **teren za prizemljenje kategorije-2** je teren koji mora biti dimenzija najmanje 50 x 50 m, sa najmanje tri prilazne ravni.
- 22) **teren za prizemljenje kategorije-3** je teren koji mora biti dimenzija manjih od 25 x 25 m, sa najmanje dvije prilazne ravni.
- 23) **komponente padobrana** su skup osnovnih i ostalih komponenti padobrana;
- 24) **osnovne komponente padobrana** su glavna kupola, rezervna kupola, ranac glavne i rezervne kupole sa sistemom veza i slobodnim krajevima sistema veza;
- 25) **ostale komponente padobrana** su klizajuća maramica, navlaka kupole, kontejner kupole, ručice za aktiviranje glavne i rezervne kupole, mekani pilot padobrančić i pilot padobrančić sa oprugom, ručica za odbacivanje glavne kupole, užegurtna za prinudno aktiviranje glavne kupole, gurtne za automatsko otvaranje rezervne kupole;
- 26) **slobodni krajevi sistema veza** su gurtne za čiji jedan kraj se vezuju noseći konopci glavne ili rezervne kupole, a drugi kraj čini spoj sa sistemom veza;
- 27) **knjižice padobranske opreme** su posebna dokumenta u koje se upisuju podaci o glavnoj kupoli, rezervnoj kupoli, kupoli za spasavanje, sistemu veza, padobraskom automatu, a kod pojedinih knjižica se upisuju i podaci o izvršenim pregledima i popravkama;
- 28) **sondažna traka** je papirna traka čija je brzina padanja približna brzini spuštanja padobranca sa otvorenom kupolom i služi za utvrđivanje zanosa vjetra;
- 29) **"SOS sistem" padobrana** je sistem za aktiviranje rezervne kupole, koji omogućava da se aktiviranje rezervne kupole odvija nakon što se prethodno, automatski, izvrši odvajanje risera glavne kupole od sistema veza, bez obzira koja je od ručica (rezervnog padobrana ili ručica za odbacivanje) prva povučena;

- 30) **RSL-sistem** (Reserve Static Line) je sistem pomoću kojeg se aktiviranje rezervne kupole vrši automatski nakon odbacivanja glavne kupole;
- 31) **kupola za obuku klase krilo** je kupola kod koje je odnos težine padobranca sa opremom prema površini kupole manji od 4,15 kg/m²;
- 32) **kupola visokih performansi** je kupola kod koje je odnos težine padobranca sa opremom i površine kupole veći od 4,88 kg/m² (1.3 lbs/ft²);
- 33) **padobranski automat** je pomoćni uređaj koji služi za otvaranje rezervnog ili glavnog padobrana bez dejstva lica koje iskače padobranom, može biti mehanički ili elektronski sklop;
- 34) **riger (Rigger)** je lice ovlašćeno za održavanje padobranskih komponenti, vršenje kontrole tehničke ispravnosti komponenti i pakovanje rezervnih, glavnih kupola i padobrana za spasavanje;
- 35) **instruktor padobranstva** je lice koje ima upisano ovlašćenje instruktora padobranstva za određenu metodu obuke (*SL, IAD* i/ili *AFF*) u padobranskoj dozvoli na osnovu koga obučava učenike-padobrance;
- 36) **pomoćnik- instruktora** je lice koje je steklo zvanje pomoćnika- instruktora za određenu metodu obuke (*SL, IAD* i/ili *AFF*) u ovlašćenom centru za obuku padobranaca i u okviru stručne prakse u centru za obuku, pod nadzorom instruktora padobranstva, pomaže u organizovanju obuke i skakanja učenika-padobranca;
- 37) **ispitivač** je lice koje vrši provjeru znanja teorije i prakse padobranaca sa dozvolama A, B, C i D kategorije i sprovodi provjere za ovlašćenja u padobranstvu;
- 38) **naredba o tehničkom standardu (Technical Standard Order) - TSO** je naredba koju sprovodi FAA;
- 39) **naredba o evropskom tehničkom standardu (European Technical Standard Order) - ETSO** je naredba koju sprovodi EASA;
- 40) **obuka padobranaca** je obučavanje lica za izvođenje skokova padobranom koja se vrši u ovlašćenom centru za obuku
- 41) **padobranska zona** je predviđeni prostor u vazduhu i na zemlji u kome se odvijaju aktivnosti padobranca od momenta napuštanja vazduhoplova do prizemljenja.
- 42) **paker** je lice osposobljeno za pakovanje glavnih kupola padobrana.
- 43) **ovlašćenje** je posebna sposobnost padobranca koja se upisuje u padobransku knjižicu.

II KORIŠĆENJE I ODRŽAVANJE PADOBRANA I DOKUMENTACIJA

Korišćenje padobrana

Član 3

- (1) Padobrani i osnovne padobranske komponente mogu se koristiti samo ako su tehnički ispravni i u okviru ograničenja utvrđenih od strane proizvođača.
- (2) Padobran i osnovne padobranske komponente moraju imati oznake ispisane neizbrisivom kontrastnom bojom, a metalni djelovi moraju imati urezanu ili utisnutu oznaku – žig proizvođača.

Oznake padobrana

Član 4

Oznake na padobranima i osnovnim padobranskim komponentama moraju da sadrže sledeće podatke: naziv proizvođača, mjesec i godinu proizvodnje, tip kupole, odnosno ranca, fabrički broj, ograničenja dozvoljenog opterećenja ili volumena kao i oznaku tehničkog standarda po kojem je proizvod napravljen.

Održavanje padobrana

Član 5

Padobran, odnosno padobranske komponente se održavaju i popravljaju samo u okviru ograničenja i na način predviđen uputstvom proizvođača padobrana ili proizvođača padobranske komponente i u skladu sa ovim pravilnikom.

Korišćenje osnovnih padobranskih komponenti

Član 6

Osnovne padobranske komponente mogu se koristiti samo ako su proizvedene po *TSO* ili *ETSO* (*JTSO*), ili drugim odgovarajućim standardima uz odobrenje Agencije za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: Agencija) za njihovo korišćenje.

Sklapanje i rasklapanje komponenti padobrana

Član 7

(1) Sklapanje i rasklapanje komponenti padobrana i izmjenu izmjenjivih djelova padobrana koji se koristi za obuku, rezervnog i padobrana za spasavanje, može da vrši samo instruktor padobranstva i riger .

(2) Padobranski komplet sastavljen od komponenti različitih proizvođača mora biti sklopljen u skladu sa uputstvima i tehničkim ograničenjima datim od strane proizvođača tih komponenti.

Pakovanje glavne kupole padobrana

Član 8

(1) Pakovanje glavne kupole padobrana koji se koristi isključivo za sopstvene potrebe samostalno mogu da vrše padobranci sa dozvolom.

(2) Pakovanje glavne kupole padobrana koji se koriste za obuku mogu da vrše isključivo lica koja su instruktori padobranstva, pomoćnici- instruktora, rigeri i pakeri.

(3) Učenik-padobranac može da pakuje glavnu kupolu za svoj skok, isključivo pod nadzorom instruktora padobranstva ili pomoćnika- instruktora padobranstva.

(4) Pakovanje glavnih kupola koje se koriste za obuku učenika padobranaca i padobranaca svih kategorija mora biti izvršeno najkasnije 30 dana prije ponovne upotrebe, odnosno izvršenja skoka.

Prepakivanje rezervne kupole i kupole za spasavanje

Član 9

(1) Prepakivanje rezervne kupole i kupole za spasavanje se vrši najmanje jednom u 12 mjeseci, kao i nakon svakog skoka na bilo koju vodenu površinu.

(2) Pakovanje rezervne kupole i kupole padobrana za spasavanje može da vrši samo riger.

(3) Rezervne kupole i kupole padobrana za spasavanje može da plombira isključivo riger odgovarajućom plombom sa jedinstvenom oznakom (simbolom) izdatom od strane organizacije koja je izdavalac dozvole rigeru.

Tehnički pregled ispravnosti osnovnih padobranskih komponenti

Član 10

(1) Tehnički pregled ispravnosti osnovnih padobranskih komponenti može biti: osnovni (prilikom kompletiranja padobrana), redovni (jednom godišnje) i vanredni.

(2) Osnovne, redovne i vanredne tehničke preglede ispravnosti mogu da vrše samo rigeri.

Osnovni, redovni i vanredni tehnički pregled

Član 11

- (1) Osnovni tehnički pregled komponenti padobrana vrši se prilikom kompletiranja padobrana i uvođenja padobrana u upotrebu i sastoji se od vizuelnog pregleda.
- (2) Vizuelni pregled sastoji se od: pregleda površina nosećih i komandnih konopaca, spojeva konopaca i kupole, račvi konopaca, spoja konopaca sa slobodnim krajevima sistema veza, slobodnim krajevima za sistem veza, stanja sistema za odbacivanje glavne kupole, sistema za automatsko aktiviranje rezervne kupole, vizuelnog pregleda materijala kupole, šavova, spojeva komora, veze pilot padobrančića, spojeva pilot padobrančića, pregleda stanja kontejnera za smještaj kupole i stanja petljice za zatvaranje ranca, stanja špiljke za blokiranje i otvaranje ranca.
- (3) Redovni tehnički pregled ispravnosti osnovnih komponenti padobrana vrši se jednom godišnje.
- (4) Vanredni tehnički pregled osnovnih komponenti padobrana vrši se nakon aktiviranja rezervne kupole i kupole za spasavanje u svrhu spasavanja ili nakon oštećenja padobrana i izvršenih opravki, kao i na zahtjev vazduhoplovnog inspektora Agencije.

Održavanje padobrana

Član 12

- (1) Održavanje padobrana obuhvata: tehničke preglede, izmjene djelova i sve nivoe popravki.
- (2) Održavanje padobrana može da vrši proizvođač padobrana ili riger u skladu sa stepenom ovlašćenja (*Senior* ili *Master*).
- (3) Izvršene popravke se upisuju u odgovarajuću dokumentaciju održavanja padobrana.

Padobranski automat

Član 13

- (1) Padobranski automat se može koristiti samo ako je tehnički ispravan i u skladu sa ograničenjima utvrđenim od strane proizvođača.
- (2) Periodični pregled i servisiranje padobranskog automata isključivo može da vrši proizvođač, odnosno ovlašćeni servis.
- (3) Podaci o sigurnosnom automatu koji se upisuju u knjižicu automata su: proizvođač, tip i model, serijski broj, godina i mjesec proizvodnje, datum tehničkog pregleda, podaci o zamjenjenim djelovima i podaci o vlasniku automata.

Dokumentacija padobrana i padobranske opreme

Član 14

- (1) Padobranski komplet mora da ima knjižice za osnovne djelove.
- (2) Knjižica održavanja glavne kupole mora da sadrži sledeće podatke:
 - 1) tip kupole;
 - 2) tehnički standard proizvodnje;
 - 3) serijski broj;
 - 4) godina i mjesec proizvodnje;
 - 5) podatke o izvršenim popravkama i prepravkama, (datum izvršenja, potpis i pečat lica odnosno organizacije koja je izvršila popravke ili prepravke);
 - 6) podatke o izvršenim tehničkim pregledima;
 - 7) podatke o vlasniku.
- (3) Obrazac knjižice održavanja glavne kupole dat je u Prilogu 3, koji je sastavni dio ovog pravilnika.
- (4) Knjižica održavanja rezervne i kupole za spasavanje mora da sadrži sledeće podatke:
 - 1) tip kupole;
 - 2) tehnički standard proizvodnje;
 - 3) serijski broj;
 - 4) godina i mjesec proizvodnje;

- 5) podatke o vlasniku
 - 6) podatke o izvršenim tehničkim pregledima,
 - 7) podatke o izvršenim popravkama i prepravkama (podatke o izvršenim popravkama, datum izvršenja, potpis i pečat lica, odnosno organizacije koja je izvršila popravke i prepravke);
 - 8) podatke o izvršenom pakovanju;
 - 9) podatke o otvaranju u cilju spasavanja.
- (5) Obrazac knjižice održavanja rezervne i kupole za spasavanje dat je u Prilogu 2, koji je sastavni dio ovog pravilnika
- (6) Knjižica održavanja sistema veza i ranca mora da sadrži sledeće podatke:
- 1) tip sistema;
 - 2) tehnički standard proizvodnje;
 - 3) serijski broj;
 - 4) godina i mesec proizvodnje;
 - 5) podatke o vlasniku
 - 6) podatke o izvršenim popravkama i prepravkama (datum izvršenja, potpis i pečat lica odnosno organizacije koja je izvršila popravke i prepravke);
 - 7) podatke o izvršenim tehničkim pregledima.
- (7) Obrazac knjižice održavanja sistema veza i ranca dat je u Prilogu 1, koji je sastavni dio ovog pravilnika
- (8) Knjižica održavanja sistema veza tandem putnika padobrana mora da sadrži sledeće podatke:
- 1) proizvođač i tip sistema;
 - 2) tehnički standard proizvodnje;
 - 3) serijski broj;
 - 4) godina i mesec proizvodnje,
 - 5) podatke o vlasniku
 - 6) podatke o izvršenim popravkama i prepravkama (datum izvršenja, potpis i pečat lica odnosno organizacije koja je izvršila popravke i prepravke);
 - 7) podatke o izvršenim tehničkim pregledima.
- (9) Obrazac knjižice održavanja sistema veza tandem putnika dat je u Prilogu 6, koji je sastavni dio ovog pravilnika
- (10) Knjižicu osnovnih delova padobranskog kompleta izdaje riger.
- (11) Evidencije o održavanju padobrana čuvaju se sve dok je padobran u upotrebi.

III ORGANIZACIJA PADOBRANSKIH SKOKOVA

Izvođenje i organizacija padobranskih skokova

Član 15

- (1) Padobranske skokove mogu izvoditi lica koja imaju dozvolu padobranca, učenici-padobranci i putnici u tandem skokovima.
- (2) Padobranske skokove za padobrance sa dozvolom mogu organizovati pravna lica u skladu sa ovim pravilnikom.
- (3) Padobranske skokove za padobrance sa dozvolom C ili D kategorije, pored pravnih lica, mogu da organizuju i fizička lica u skladu sa ovim pravilnikom.
- (4) Padobranske skokove za lica na obuci mogu da organizuju isključivo organizacije za obuku.
- (5) Fizička i pravna lica koja organizuju izvođenje skokova moraju da ispunjavaju uslove utvrđene ovim pravilnikom.
- (6) Lica koja imaju važeću dozvolu izdatu od strane članice FAI-a (Međunarodnog vazduhoplovnog saveza) mogu da izvode skokove padobranom na teritoriji Crne Gore.

Koordinator skokova

Član 16

- (1) Fizičko ili pravno lice koje organizuje izvođenje skokova dužno je da imenuje koordinatora skokova.
- (2) Koordinator skokova može da bude lice koje ima dozvolu padobranca C ili D kategorije.
- (3) Koordinator skokova dužan je da blagovremeno informiše lica koja učestvuju u izvršavanju i organizaciji skokova o elementima koji mogu uticati na sigurnost i izvršenje padobranskih skokova.

Tandem skokovi

Član 17

- (1) Tandem skokove mogu da izvode padobranci koji imaju odgovarajuću dozvolu i ovlašćenje u skladu sa ovim pravilnikom.
- (2) Tandem skokovi se mogu obavljati samo u okviru vazduhoplovnih organizacija, a tandem skokovi za obuku samo u okviru centra za obuku.

IV DOZVOLA PADOBRANACA

Kategorije dozvole i način izdavanja

Član 18

- (1) Prema stepenu osposobljenosti, na osnovu završene obuke i provjere, padobranci mogu steći dozvolu padobranca u koju se mogu upisati sledeće kategorije:
 - 1) A kategorija;
 - 2) B kategorija;
 - 3) C kategorija;
 - 4) D kategorija.
- (2) Dozvola padobranca se izdaje na obrascu iz Priloga 5, koji je sastavni dio ovog pravilnika.
- (3) U dozvolu padobranca se upisuju stečene kategorije i ovlašćenja u padobranstvu.
- (4) Dozvole padobranca sa A, B, C i D kategorijom izdaje samo Agencija.
- (5) Agencija u dozvoli ovjerava A kategoriju.
- (6) Kategorije B, C i D u istoj dozvoli mogu da ovjere Ispitivači, ovlašćeni od strane Agencije, svojim pečatom.
- (7) Dozvola padobranca izdaje se na osnovu izvještaja Ispitivača i zahtjeva padobranca, na neograničeni period važenja.

Uslovi za sticanje dozvole kategorije A

Član 19

- (1) Padobranac-učenik ima pravo da pristupi provjeri osposobljenosti radi sticanja dozvole A kategorije ako ispunjava sledeće uslove:
 - 1) da ima pet minuta slobodnog pada i izvršene vježbe prema programu obuke;
 - 2) da je izvršio minimum 25 skokova sa vježbama u skladu sa programom obuke,
 - 3) da je izvršio najmanje pet skokova formacija (FS2/grupa-2) sa instruktorom padobranstva ili pomoćnikom- instruktora, sa visine od 2000-3000 m;
 - 4) da je osposobljen za samostalno pakovanje glavne kupole.

Utvrđivanja osposobljenosti za sticanje dozvole kategorije A

Član 20

- (1) Postupak utvrđivanja osposobljenosti padobranca za sticanje dozvole A kategorije sastoji se iz teorijske provjere znanja i praktičnog dijela pod nadzorom Ispitivača, koji vrši provjeru.
- (2) Kandidat je sa uspjehom završio praktičnu provjeru ako je Ispitivač ocijenio da je kandidat uspješno izvršio sve radnje iz skoka.

- (3) Plan i program provjere utvrđen je Planom i programom obuke za dozvolu A kategorije.
- (4) Podatke o provjeri kandidata, rukovodilac centra za obuku padobranaca upisuje u evidenciju toka školovanja kandidata.

Prava iz dozvole kategorije A

Član 21

- (1) Padobranac koji je stekao dozvolu A kategorije ima pravo da:
 - 1) samostalno izvodi skokove samo u odobrenoj padobranskoj zoni, odnosno ima pravo da izvodi samo skokove za koje je osposobljen,
 - 2) učestvuje u grupnim FS skokovima do formacije grupa 4, pod uslovom da je jedno lice u grupi instruktor padobranstva ili pomoćnik- instruktora i da u grupi ne mogu skakati više od dva padobranca sa dozvolom A kategorije.
 - 3) skače najviše pet skokova u toku 24 sata.
- (2) Padobranac sa dozvolom A kategorije, koji je opremljen rezervnom okruglom kupolom, može da izvodi skok na padobranskoj zoni pri brzini vjetra koja ne prelazi 5 metara u sekundi, a ako je opremljen rezervnom kupolom klase krilo, može da izvodi skok pri brzina vjetra od najviše 7 metara u sekundi.

Uslovi za sticanje dozvole kategorije B

Član 22

- (1) Padobranac koji je stekao dozvolu A kategorije, ima pravo da pristupi provjeri osposobljenosti radi sticanja dozvole B kategorije ako ispunjava sledeće uslove:
 - 1) ima izdatu dozvolu A kategorije;
 - 2) ima izvršenih i upisanih najmanje 25 skokova sa dozvolom A kategorije odnosno ukupno najmanje 50 skokova;
 - 3) ima iskustvo slobodnog pada (cijeli program manevar u slobodnom padu) u trajanju ukupno od najmanje 30 minuta;
 - 4) da je izvršio najmanje 10 skokova sa prizemljenjem na teren u prečniku od 20 m;
 - 5) da ima najmanje izvršenih 10 FS skokova formacija grupe 2;
 - 6) da ima stečeno dodatno osposobljavanje za neplanirano pristajanje na vodi.

Utvrđivanja osposobljenosti za sticanje dozvole kategorije B

Član 23

- (1) Postupak utvrđivanja osposobljenosti padobranca za sticanje dozvole B kategorije sastoji se iz teorijske provjere znanja i praktičnog dijela pod nadzorom Ispitivača, koji vrši provjeru.
- (2) Plan i program provjere propisan je Planom i programom obuke za dozvolu B kategorije.
- (3) Ispitivač je obavezan da Agenciji dostavi izvještaj o teorijskoj i praktičnoj provjeri kandidata.
- (4) Dozvolu B kategorije padobrancu koji je sa uspjehom završio teorijsku i praktičnu provjeru upisuje Ispitivač.

Prava iz dozvole kategorije B

Član 24

- (1) Padobranac koji posjeduje dozvolu B kategorije može da izvodi FS skokove, noćne skokove i skokove na vodu, vanaerodromske skokove na otvorene terene i učestvuje na javnim manifestacijama.
- (2) Pored skokova iz stava 1 ovog člana padobranac koji posjeduje dozvolu B kategorije može da se, pod kontrolom instruktora padobranstva ili pomoćnika- instruktora, obučava za izvođenje grupnih CRW formacija i skokova "slobodnog letenja" kao i skokove iz balona.
- (3) Padobranac sa dozvolom B kategorije može da koristi padobransku opremu bez sigurnosnog automata na rezervnom i/ili glavnom padobranu.

(4) Padobranac sa dozvolom B kategorije, opremljen rezervnom okruglom kupolom, može da izvodi skok na padobranskoj zoni pri najvećoj brzini vjetra od 7 metara u sekundi, odnosno 9 metara u sekundi, ako je opremljen rezervnom kupolom klase krilo.

(5) Padobranac koji ima dozvolu B kategorije može da izvodi neograničen broj skokova u toku 24 časa.

Uslovi za sticanje dozvole kategorije C

Član 25

(1) Padobranac koji je stekao dozvolu B kategorije, ima pravo za upisivanje C kategorije u dozvolu, ako ispunjava sledeće uslove:

- 1) ima izvršenih i upisanih ukupno najmanje 200 skokova;
 - 2) ima iskustvo slobodnog pada u trajanju ukupno od najmanje 60 minuta;
 - 3) ima izvršenih najmanje 20 skokova na prostor malih dimenzija (cilj) sa izvršenim prizemljenjem sa maksimalnim rastojanjem do 2 metra od centra terena ili da ima najmanje izvršenih 10 FS skokova formacija grupe-4 ili veće.
- (2) Proveru uslova za sticanje dozvole C kategorije vrši Ispitivač uvidom u knjižicu evidencije skokova kandidata.
- (3) Ispitivač može, radi neposrednog utvrđivanja spremnost kandidata, da zahtijeva od kandidata da izvrši skok sa određenim zadatkom, koji mora biti u okvirima obuke koje je kandidat završio.
- (4) Ispitivač je dužan da dostavi Agenciji izvještaj o ispunjavanju uslova kandidata za sticanje C kategorije, sa datumom upisivanja C kategorije u obrazac dozvole, u roku od 15 dana od dana upisivanja.

Prava iz dozvole kategorije C

Član 26

(1) Padobranac koji ima dozvolu C kategorije može da izvodi skokove predviđene dozvolom B kategorije, skokove grupnih formacije kupolama (CRW), skokove sa kupolama visokih performansi, skokove grupnog slobodnog letenja, skokove sa opremom za promjenu aerodinamike tijela, skokove na terene malih dimenzija kategorije 1 i 2, kao i da izvodi skokove iz motornih zmajeva.

(2) Padobranac sa dozvolom C kategorije nema ograničenje u pogledu broja skokova u toku 24 časa.

(3) Padobranac sa dozvolom C kategorije, opremljen rezervnom okruglom kupolom, može da izvodi skok na padobranskoj zoni pri najvećoj brzini vjetra od 7 metara u sekundi, odnosno 9 metara u sekundi, ako je opremljen rezervnom kupolom klase krilo.

Uslovi za sticanje dozvole kategorije D

Član 27

(1) Padobranac koji je stekao dozvolu C kategorije, ima pravo za upisivanje D kategorije u dozvolu, ako ispunjava sledeće uslove:

- 1) ima dozvolu C kategorije najmanje godinu dana;
- 2) ima izvršenih i upisanih ukupno najmanje 500 skokova;
- 3) ima iskustvo slobodnog pada od najmanje 180 minuta.

Utvrđivanja osposobljenosti za sticanje dozvole kategorije D

Član 28

(1) Proveru ispunjenosti uslova za sticanje dozvole D kategorije vrši Ispitivač uvidom u knjižicu evidencije skokova kandidata.

(2) Ispitivač može da zahtijeva od kandidata da izvrši skok sa određenim zadatkom radi neposrednog utvrđivanja spremnosti kandidata.

- (3) Zadatak iz stava 2 ovog člana mora biti u okvirima obuke koju je kandidat završio.
- (4) Ispitivač je dužan da Agenciji dostavi izvještaj o ispunjavanju uslova kandidata za sticanje D kategorije sa datumom upisivanja dozvole D kategorije u obrazac dozvole, u roku od 15 dana od dana upisivanja.

Prava iz dozvole kategorije D

Član 29

- (1) Padobranac sa dozvolom D kategorije može da izvodi sve vrste skokova predviđenih dozvolom C kategorije, skokove na terene kategorije 3, kao i probne skokove.
- (2) Padobranac sa dozvolom D kategorije nema ograničenja u pogledu brzine vjetera za izvođenja skoka.
- (3) Najveći dozvoljeni broj skokova u toku 24 časa za padobranca koji posjeduje dozvolu D kategorije nije ograničen.

V OVLAŠĆENJA PADOBRANACA

Vrste i upis ovlašćenja

Član 30

- (1) U padobranske knjižice se mogu upisati sljedeća ovlašćenja:
 - 1) namjerno pristajanje na vodi;
 - 2) korišćenje odijela za promjenu aerodinamike tijela;
 - 3) slobodno letenje;
 - 4) izvođenje formacija kupolama;
 - 5) skokove kupolama visokih performansi;
 - 6) izvođenje takmičarskih skokova na cilj;
 - 7) izvođenje takmičarskih figurativnih skokova;
 - 8) izvođenje grupnih skokova u formacijama (FS);
 - 9) izvođenje vanaerodromskih skokova na terene sa preprekama u okolini.
 - 10) izvođenje skokova upotrebom različitih rekvizita (daska isl.)
- (2) Ovlašćenja u padobransku knjižicu upisuje ovlašćeni Ispitivač ili rukovodilac centra za obuku padobranaca.

Uslovi za sticanje ovlašćenja pomoćnik-instruktora

Član 31

- (1) Lice koje je steklo ovlašćenje pomoćnik-instruktora, pod nadzorom instruktora padobranstva učestvuju u organizaciji izvođenja padobranske obuke i praktične obuke u vazduhu.
- (2) Uslovi za sticanje ovlašćenja pomoćnik-instruktora odnosno uslovi za obavljanje stručne prakse su da ima:
 - 1) najmanje srednju stručnu spremu;
 - 2) dozvolu C kategorije;
 - 3) potvrdu instruktora-mentora da je kandidat spreman za obavljanje stručne prakse;
 - 4) izvršenih najmanje 300 skokova.
- (3) Ovlašćenje pomoćnik-instruktora upisuje ovlašćeni instruktor-mentor u padobransku knjižicu.
- (4) Stručna praksa iz stava 2 ovog člana je pomaganje u praktičnoj obuci na zemlji i praktičnoj obuci u vazduhu, u skladu sa odgovarajućim programom obuke za sticanje dozvola A i B kategorije kao i obavljanju funkcije koordinatora skokova.
- (5) Stručna praksa je propisana priručnikom o obuci, planom i programom obučavanja instruktora padobranstva.
- (6) Pomoćnik instruktora može obavljati određene poslove isključivo pod nadzorom instruktora padobranstva.

Uslovi za sticanje ovlašćenja instruktora padobranstva

Član 32

- (1) Instruktori padobranstva sprovode teorijsku nastavu, praktičnu obuku na zemlji i praktičnu obuku u vazduhu metodom za koji su kvalifikovani (*SL, IAD* i/ili *AFF*).
- (2) Uslovi za sticanje ovlašćenja instruktora padobranstva su da ima:
 - 1) najmanje srednju stručnu spremu;
 - 2) dozvolu D kategorije;
 - 3) završenu stručna praksa u svojstvu pomoćnika - instruktora u ovlašćenom centru za obuku;
 - 4) položenu provjeru za instruktora padobranstva;
 - 5) izvršenih najmanje 500 skokova;
- (3) Ovlašćenje instruktora padobranstva upisuje ovlašćeni Ispitivač na osnovu izvršene provjere.
- (4) Za sticanje ovlašćenja instruktora padobranstva vrši se iz teorijska i praktična provjera.
- (5) Plan i program provjere propisan je priručnikom o obuci, planom i programom obuke za ovlašćenje Instruktor padobranstva.

Provjera za instruktora padobranstva

Član 33

- (1) Prijava za vršenje provjere za sticanje ovlašćenja instruktora padobranstva se podnosi Agenciji.
- (2) Uz prijavu za pristupanje provjeri, kandidat podnosi dokaze o ispunjavanju uslova i dokaz o završenoj stručnoj praksi instruktora-pomoćnika u ovlašćenom centru za obuku koji je ovlašćen i za obuku instruktora padobranstva.
- (3) Agencija rješenjem određuje ovlašćenog Ispitivača za sprovođenje provjere.

Obnova znanja za instruktore padobranstva

Član 34

- (1) Instruktori padobranstva koji duže od dvije godine nijesu radili na poslovima obuke padobranaca, dužni su da izvrše teorijsku i praktičnu obnovu znanja prije početka rada na poslovima obuke padobranaca.
- (2) Obnova znanja vrši se u ovlašćenim centrima za obuku u skladu sa priručnikom za obuku, kojim se propisuju uslovi za teorijsku i praktičnu obnovu znanja.

Pečat instruktora padobranstva

Član 35

- (1) Instruktor padobranstva ima pečat pravougaonog oblika dimenzija 15 x 40 milimetara, koji sadrži ime i prezime instruktora padobranstva sa ispisanim tekstom na crnogorskom jeziku "instruktor padobranstva" i engleskom jeziku „parachute instructor“ sa oznakom metode za koju je kvalifikovan (*SL, IAD* i/ili *AFF*), kao i ispisanu kategoriju i broj dozvole.

Ispitivač

Član 36

- (1) Ispitivač može da bude lice koje ima ovlašćenje instruktora padobranstva najmanje 5 godina i koje ima autorizuju Agencije za sprovođenje ispita.
- (2) Ispitivač može da sprovodi ispite za dobijanje ovlašćenja instruktora padobranstva samo za metodu za koju je kvalifikovan (*SL, IAD* i/ili *AFF*).
- (3) Ispitivač ima pečat pravougaonog oblika, dimenzija 15 x 40 milimetara i sadrži, ispisane štampanim slovima, sledeće podatke:
 - 1) ime i prezime ispitivača,
 - 2) na crnogorskom i engleskom jeziku ispisano "ispitivač", odnosno "examiner" sa oznakom metode za koju je kvalifikovan (*SL, IAD* i/ili *AFF*),
 - 3) kategorija i broj dozvole.

- (4) Ispitivač sprovodi provjere mentorskom metodom, stalnim radom, nadgledanjem i praćenjem kandidata za dozvole i ovlašćenja.
- (5) Agencija može ukinuti ili privremeno ukinuti izdatu autorizaciju Ispitivača, ako autorizovani Ispitivač ne primjenjuje standarde provjera, koje je utvrdila Agencije.

Riger i paker

Član 37

- (1) Riger je lice koje kompletira padobran u cjelinu za korišćenje, pakuje glavne i rezervne (spašavajuće) padobrane, može da vrši zamjene djelova padobrana postupkom otkopčavanja i odvezivanja i servisiranje padobrana u skladu sa nivoom svog ovlašćenja (*Senior* ili *Master*) i ima dozvolu rigera.
- (2) Riger ne mora da ima dozvolu padobranca.
- (3) Dozvolu rigera izdaje Agencija na obrascu iz Priloga 4, koji je sastavni dio ovog pravilnika.
- (4) Riger ima pečat pravougaonog oblika, dimenzija 20 x 40 milimetara ispisan štampanim slovima i sadrži sledeće podatke:
- 1) ime i prezime;
 - 2) "Riger" na crnogorskom jeziku i "Rigger" na engleskom jeziku sa prefiksom nivoa ovlašćenja (*Senior* ili *Master*),
 - 3) jedinstvena oznaka (simbol) rigera.
- (5) Paker ne mora da ima dozvolu padobranca.
- (6) Osposobljavanje za vršenje poslova pakera obavlja se u ovlašćenim centru za obuku padobranaca po utvrđenom programu.

Tandem skok padobranom

Član 38

- (1) Tandem skok padobranom je skok sa jednim padobranom kojim se spuštaju dva lica međusobno povezana sistemima veza, od kojih jedno lice mora biti tandem instruktor (padobranac koji upravlja skokom i priprema-uvježbava putnika za skok), a drugo lice je putnik, odnosno lice koje tokom skoka ne smije da preduzima bilo kakve radnje.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana ako je putnik učenik-padobranac, tandem-instruktor mu može dozvoliti preduzimanje određeneih radnji koje su dogovorili i uvježbali prilikom pripreme tandem skoka.
- (3) Najmanja dozvoljena visina za izvođenje skokova tandem padobranom je 2,100 m iznad terena na kojem se izvodi skok.
- (4) Tandem skokovi mogu da se izvode isključivo na aerodromima i letilištima odobrenim za izvođenje skokova odnosno padobranskim zonama.

Tandem padobran

Član 39

- (1) Tandem padobran mora biti opremljen sigurnosnim automatom za rezervni padobran za dati tip tandem padobrana koji je preporučen od strane proizvođača tandem sistema i koji se aktivira prije ukrcavanja u vazduhoplov
- (2) Glavna kupola tandem padobrana mora biti opremljena sistemom za odbacivanje iz jedne tačke kao i sistemom za automatsko aktiviranje rezervne kupole.
- (3) Tandem padobranom nije dozvoljeno izvođenje:
- 1) noćnih skokova;
 - 2) namjernih skokova na vodu;
 - 3) demonstracionih skokova;
 - 4) skoka, ukoliko ukupna tjelesna težina nije u okvirima najvećeg dozvoljenog opterećenja za dati tip opreme, kako je to predviđeno uputstvom proizvođača;

- 5) skoka, sa putnikom čija tjelesna visina i tjelesna težina nijesu u okvirima propisane dozvoljene tjelesne visine i tjelesne težine, odnosno u granicama koje propisuju proizvođači opreme koja se koristi.

Tandem instruktor

Član 40

- (1) Tandem instruktor može biti samo lice koje ima:
 - 1) dozvolu padobranca D kategorije (uz ovlašćenje instruktora padobranstva samo ukoliko tokom tandem skoka, kao pomoćne metode, sprovodi obuku učenika-padobranaca);
 - 2) ljekarsko uvjerenje *JAR-FCL 3-Medical (Class 2)*;
 - 3) potvrdu o osposobljenosti za pilota tandem padobrana izdatu od strane proizvođača padobranskog tandem sistema i potvrdu proizvođača o osposobljenosti za određeni tip opreme.
- (2) Tandem instruktor, prije izvođenja skoka sa putnikom, dužan je da:
 - 1) putnika upozna sa rizicima skoka;
 - 2) putniku da na potpis izjavu o spremnosti za skok i prihvatanju rizika skoka;
 - 3) putniku prije ukrcavanja u vazduhoplov prezentuje instruktivni video materijal o tandem skoku;
 - 4) putnika, prije ukrcavanja u vazduhoplov, upozna sa opremom tandem padobrana, uvježba proceduru za odvoj iz određenog tipa vazduhoplova, upozna sa vremenom trajanja slobodnog pada, procesom otvaranja padobrana, letenjem, i slijetanjem tandem padobranom, procedurama u vanrednim situacijama sa vazduhoplovom i procedurama za vanredne situacije sa padobranom;
- (3) Tandem instruktor ne smije da primi putnika mlađeg od navršenih 16 godina života.
- (4) Putnik tandem padobrana dužan je da:
 - 1) potpiše izjavu o spremnosti za skok i prihvatanju rizika skoka;
 - 2) se upozna sa procedurama prezentovanim od strane tandem pilota i postupa po njegovim uputstvima.

VI OSPOSOBLJAVANJE PADOBRANACA

Stručno osposobljavanje-obuka padobranaca

Član 41

- (1) Stručno osposobljavanje, odnosno obuku padobranaca može da obavlja centar za obuku, koji ispunjavaja uslove propisane ovim pravilnikom i koji ovlasti Agencija.
- (2) Centar za obuku treba da ima sjedište na teritoriji Crne Gore.
- (3) Djelatnost centra za obuku utvrđuje se operativnim priručnikom i priručnikom o obuci, u skladu sa odredbama ovog pravilnika.
- (4) Operativni priručnik i priručnik o obuci moraju biti odobreni od strane Agencije.
- (5) Centar za obuku može da organizuje sportsko i amatersko skakanje padobranom u skladu sa ovim pravilnikom, operativnim priručnikom i preporukama i standardima za izvršenje određenih vrsta skokova.
- (6) Pored opštih uslova centar za obuku padobranaca, mora da ima:
 - 1) Operativni priručnik koji je odobren od strane odgovornog lica centra;
 - 2) Priručnik o obuci koji je odobren od strane odgovornog lica centra.

Uvjerenje o osposobljenosti

Član 42

- (1) Centru za obuku koji ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom Agencija izdaje Uvjerenje o osposobljenosti za obavljanje poslova obuke padobranaca (u daljem tekstu: uvjerenje o osposobljenosti).

- (2) Dopuna uvjerenja iz stava 1 ovog člana za pojedine vrste obuke koje nijesu obuhvaćene izdatim uvjerenjem, vrši se dostavljanjem pisanog zahtjeva Agenciji za dopunu uvjerenja o osposobljenosti.
- (3) Uz zahtjev za dopunu uvjerenja o osposobljenosti dostavlja se program obuke, operativni priručnik i priručnik o obuci koji sadrže vrste obuke koje se uvode u djelatnost centra.
- (4) O svim promjenama uslova rada Centar za obuku dužan je da, u roku od osam dana od dana nastale promjene, obavjesti Agenciju.

Aerodrom za obavljanje djelatnosti Centra za obuku

Član 43

- (1) Centar za obuku mora da odredi bazni aerodrom za obavljanje svoje djelatnosti.
- (2) Centar za obuku zaključuje ugovor sa vlasnikom ili nosiocem prava raspolaganja nad aerodromom
- (3) U slučaju promjena na baznom aerodromu, koje onemogućavaju vršenje djelatnosti, Centar za obuku može privremeno da vrši obuku i na drugim aerodromima o čemu obavještava Agenciju.

Prostorije i sredstva Centra za obuku

Član 44

- (1) Centar za obuku mora da ima:
- 1) prostoriju za čuvanje dokumentacije, učila i opreme.
 - 2) učionicu za izvođenje teorijske nastave,
 - 3) hangar, poligonski prostor ili slični pogodni prostor za izvođenje praktične obuke na zemlji
 - 4) sredstva za telekomunikaciju (telefon ili mobilni telefon, faks ili elektronsku poštu).
 - 5) telefonsku ili radio-komunikacionu vezu sa službom hitne pomoći i drugim potrebnim službama na mjestu prizemljenja padobranaca.

Uslovi za izvođenje obuke

Član 45

- (1) Centar za obuku za obavljanje obuke mora da koristi vazduhoplove koji ispunjavaju propisane uslove i uslove predviđene uputstvom za izvođenje skokova za dati tip vazduhoplova.
- (2) Centar za obuku dužan je da obezbjedi korišćenje baznog aerodroma, potrebnih prostorija i sredstava za rad za period kada se izvodi obuka.

Učila za obuku

Član 46

- (1) Centar za obuku, u zavisnosti od vrste obuke koju izvodi, mora da ima sledeća učila:
- 1) student padobran- komplet;
 - 2) skicu aerodroma (fotografija);
 - 3) snimak aerodroma iz vazduha (fotografija ili video materijal);
 - 4) prikaz otvorene glavne kupole za obuku;
 - 5) prikaz rezervne kupole za obuku;
 - 6) prikaz sigurnosnog automata;
 - 7) radiostanicu za komunikaciju instruktor-učenik (minimalno jednosmjerna komunikacija);
 - 8) padobranski visinomjer;
 - 9) vazduhoplov ili maketu vazduhoplova;
 - 10) vertikalni i horizontalni trenažer – sistem veza;
 - 11) trambulinu visine min. 1m za centre za obuku koji u svojoj obuci koriste rezervne okrugle kupole;
 - 12) školsku tablu;
 - 13) sistem za projektovanje (video i ostalog materijala).
- (2) Pored učila iz stava 1 ovog pravilnika, centar za obuku mora da ima zbirku važećih vazduhoplovnih propisa, odgovarajuću literaturu, video materijal za izvođenje pojedinih elemenata

obuke sa vanrednim postupcima, priručnike odnosno uputstva za korišćenje tipova vazduhoplova iz kojih se izvode skokovi kao i uputstva za eksploataciju padobrana i automata koji se koriste za izvođenje skokova.

Oprema za obuku

Član 47

- (1) Centar za obuku mora da ima sledeću opremu za obuku:
 - 1) najmanje jedan padobranski komplet za obuku;
 - 2) sigurnosni automat za aktiviranje rezervnih padobrana;
 - 3) radio stanicu za vezu između instruktora i učenika;
 - 4) padobranski visinomjer;
 - 5) zaštitnu kacigu i naočare;
 - 6) opremu i prostor za pakovanje padobrana;
 - 7) sredstva za signalizaciju od platna ("krst", "strijela" ili "T");
 - 8) pokazivač pravca i brzine vjetra (vjetrokaz);
 - 9) instrument za mjerenje brzine vjetra;
 - 10) megafon;
 - 11) radio stanicu za vezu sa vazduhoplovom;
 - 12) durbin/dvogled;
 - 13) komplet prve pomoći.
- (2) Glavna kupola, rezervna kupola i sistem veza sa rancem koji se koristi za obuku moraju biti od strane proizvođača predviđeni za tu vrstu obuke ili odobreni od strane Agencije za određenu vrstu obuke.
- (3) Centar za obuku mora da ima sigurnosni automat za aktiviranje rezervnog padobrana i da obezbjedi njegovo nošenje prilikom skokova učenika-padobranaca koji se obučavaju za dozvole A i B kategorije.
- (4) Sigurnosni automat za aktiviranje rezervnog padobrana mora biti podešen za skokove koje izvode lica na obuci (student mod ili model).

Oprema za učenika padobranca

Član 48

- (1) Učenik-padobranac koji se obučava za dozvolu A kategorije mora da bude opremljen sledećom dodatnom opremom:
 - 1) prijemnom radiostanicom,
 - 2) padobranskim grudnim visinomjerom,
 - 3) tvrdom zaštitnom kacigom,
 - 4) zaštitnim naočarima ili kacigom sa zaštitnim viziorom,
 - 5) zaštitnim kombinezonom ili adekvatnom sportskom trenerkom sa dugačkim nogavicama i rukavima, i
 - 6) sportskim patikama ili adekvatnim čizmama.
- (2) Učeniku-padobrancu, prilikom izvođenja skokova, ne smiju biti vezane operativne ručice na padobraskom kompletu.

Rukovodioci obuke

Član 49

- (1) Centar za obuku je dužan da odredi rukovodioca obuke i zamjenika rukovodioca obuke.
- (2) Rukovodilac obuke je lice zaduženo da prati i kontroliše sprovođenje obuke i preduzima mjere da se obuka odvija u skladu sa propisima, procedurama i standardima kvaliteta predviđenim programom obuke, operativnim priručnikom i priručnikom o obuci.
- (3) Rukovodilac obuke i zamjenik rukovodioca obuke mora da ima ili je imao ovlašćenje instruktora padobranstva najmanje tri godine.

Obaveze rukovodioca obuke

Član 50

- (1) Rukovodilac obuke je dužan da odredi instruktore za izvođenje:
 - 1) teorijske obuke na zemlji;
 - 2) praktične obuke na zemlji;
 - 3) praktične obuke u vazduhu;
- (2) Rukovodilac obuke je dužan da odredi koordinatora skokova za određeni letački dan, kao i instruktore prilikom izvođenja određenih vrsta skokova sa padobrancima koji usavršavaju vještinu tih skokova.

Instruktori

Član 51

- (1) Instruktor teorijske nastave je lice koje ima najmanje završenu srednju školsku spremu i posebno stručno znanje iz oblasti aerodinamike, teorije letenja i skoka, meteorologije, vazduhoplovnih propisa, metodike obuke, psihologije, pružanja prve pomoći.
- (2) Instruktor praktične obuke na zemlji je lice koje ima najmanje završenu srednju školsku spremu i ima ili je imalo ovlaštenje instruktora padobranstva .
- (3) Instruktor praktične obuke u vazduhu je lice koje ima važeće ovlaštenje instruktora padobranstva.
- (4) Pomoćnik–instruktora pomaže u obuci učenika padobranaca, može da sprovodi određene djelove obuke učenika padobranaca samo pod nadzorom instruktora padobranstva.
- (5) Centar za obuku mora da ima najmanje jednog instruktora i jednog pomoćnika instruktora ili dva instruktora za odgovarajuću vrstu obuke i najmanje jednog instruktora teorijske nastave i praktične obuke na zemlji.
- (6) Centar za obuku vodi evidenciju svih instruktora koja sadrži njihove lične podatke, podatke o vazduhoplovnim i padobranskim dozvolama i ovlaštenjima instruktora, kao i podatke o izvršenim periodičnim obnovama znanja.

Obnova znanja instruktora

Član 52

- (1) Instruktori padobranstva koji u periodu dužem od 24 mjeseca nisu učestvovali u izvođenju praktične obuke u vazduhu dužni su da, prije ponovnog uključivanja u izvođenje obuke, izvrše obnovu znanja.
- (2) Praktična obnova znanja instruktora sastoji se od izvođenja obuke sa učenicima- padobrancima u trajanju od četiri letačka dana pod nadzorom instruktora padobranstva.
- (3) Izvršena obnova znanja upisuje se u dosije instruktora.

Dokumentacija Centra za obuku

Član 53

- (1) Centar za obuku je dužan da ima:
 - 1) operativni priručnik ;
 - 2) priručnik o obuci za izvođenje određenih obuka;
 - 3) evidenciju instruktora;
 - 4) osnovnu evidenciju – registar lica na obuci;
 - 5) dnevnik obuke sa evidencijom toka obuke i prisutnosti kandidata;
 - 6) liste i podatke o nivou obuke kandidata ,
 - 7) dosije učenika: prijavu sa izjavom i rješenjem, kopiju ljekarskog uvjerenja, saglasnost jednog. roditelja za lica mlađa od 18 godina života, podatke o položenim ispitima i provjerama prema nivou obuke,
 - 8) dnevnik skokova;

- 9) karton o školovanju, izvršenim skokovima, provjerama, vanrednim događijima (knjižicu evidencije padobranskih skokova);
- 10) dnevni plan aktivnosti (startna lista i lista ukrcavanja u vazduhoplov),
- 11) evidenciju-knjigu vanrednih događaja, nezgoda i nesreća.

Operativni priručnik

Član 54

- (1) Operativni priručnik Centra za obuku mora da sadrži:
 - 1) opis upravljačke strukture centra za obuku (rukovodilac obuke, rukovodilac teorijske nastave i praktične obuke na zemlji, rukovodilac praktične obuke i njihova prava, obaveze i odgovornosti);
 - 2) opis djelatnosti centra za obuku i opis vrsta obuke;
 - 3) listu svih instruktora;
 - 4) opis prava i obaveza svih instruktora centra za obuku i kopije rješenja o postavljenju odnosno imenovanju;
 - 5) listu drugog stručnog osoblja (tehnička lica, mehaničari, i sl.) ukoliko centar za obuku ima takva lica;
 - 6) način stručnog usavršavanja, obnove znanja i vještina svih instruktora;
 - 7) opis dokumentacije centra za obuku o izvođenju obuke i opis načina vođenja dokumentacije;
 - 8) listu učila centra;
 - 9) listu padobrana i sigurnosnih automata za izvođenje obuke;
 - 10) listu ostale opreme za izvođenje obuke;
 - 11) spisak stručne literature i video materijala koji se koristi u obuci;
 - 12) listu provjere pojedinih faza radi pripreme;
 - 13) opis tehničkog obezbjeđenja za izvođenje skokova (oprema na startu, sistem veza i sl.);
 - 14) opis meteorološkog obezbjeđenja:
 - a) spisak meteo-stanica i meteo službi za konsultacije,
 - b) oprema na startu (anemometar, pokazivači pravca i brzine prizemnog vjetra);
 - 15) način medicinskog obezbjeđenja skokova:
 - a) način postupanja lica odgovornih za organizaciju i izvođenje skokova u slučaju povreda,
 - b) način postupanja u slučaju udesa;
 - 16) mjere protivpožarne zaštite;
 - 17) podaci o prostorijama za izvođenje obuke, smještaj dokumentacije, opreme i stručne literature i opreme;
 - 18) podatke o baznom aerodromu (uputstvo ili izvodi iz uputstva za korišćenje);
 - 19) kopije ugovora:
 - a) o korišćenju aerodroma
 - b) o zakupu ili pravu korišćenja prostorija,
 - c) o zakupu ili pravu korišćenja vazduhoplova i opreme za izvođenje obuke;
 - 20) sistem kvaliteta;
 - 21) listu sadržaja priručnika;
 - 22) listu odobrenih izmjena i važećih strana.

Priručnik o obuci

Član 55

- (1) Priručnik o obuci za izvođenje određenih obuka mora da sadrži:
 - 1) opis ciljeva obuke,
 - 2) nastavni sadržaj (planovi i programi obuke) neophodan za sticanje potrebnih znanja i vještina,
 - 3) predviđeni minimalni fond časova za određenu nastavnu cjelinu,

- 4) sredstva i učila koja se koriste,
- 5) opis procedure pripreme i izvršenje skoka- nastavne cjeline,
- 6) opis načina provjere učenika- kandidata pred izvođenje skoka- nastavne cjeline,
- 7) minimalni broj skokova za određene vrste vježbi,
- 8) način vršenja provjere učenika- kandidata nakon prekida kontinuiteta obuke u vazduhu i način uvođenja u trenaž za nastavak obuke.
- 9) sadržaji i načini vršenja provjera za dozvole padobranaca i ovlašćenja u padobranstvu.

Registar lica na obuci

Član 56

- (1) Registar lica na obuci se sastoji od posebnih evidencionih listova i strana.
- (2) Registar lica na obuci mora da sadrži sledeće podatke:
 - 1) naziv centra za obuku;
 - 2) redni broj kandidata;
 - 3) prezime i ime kandidata;
 - 4) ime jednog od roditelja;
 - 5) jedinstveni matični broj građanina (JMBG);
 - 6) datum, mjesto i država rođenja;
 - 7) podatke o školskoj spremi;
 - 8) vazduhoplovno iskustvo (završene obuke, broj skokova, dozvole, ovlašćenja);
 - 9) adresa prebivališta;
 - 10) telefon (kućni, mobilni, na poslu, e-mail);
 - 11) podatak o početku obuke;
 - 12) podatke o licu koje treba obavestiti u slučaju povrede ili udesa;
 - 13) datum popunjavanja prijave;
 - 14) potpis kandidata;
- (2) Upis u registar vrši se prije početka teorijske obuke kandidata.

Dnevnik obuke sa evidencijom prisutnosti

Član 57

- (1) Dnevnik obuke sa evidencijom prisutnosti je dokument koji sadrži podatke o toku teorijske nastave i obuke na zemlji, podatke o nastavnom sadržaju koji je izlagan i toku praktične obuke, a koji je predviđen programom obuke i priručnikom o obuci.
- (2) Dnevnik obuke sa evidencijom prisutnosti sadrži podatke o vremenu trajanja, datumu održavanja nastave, potpis lica koja su prisustvovala nastavi i potpise instruktora koji su izvodili nastavu odnosno obuku.

Startna lista

Član 58

- (1) Dnevni plan aktivnosti centra (Startna lista) predstavlja najavu izvršavanja padobranskih skokova za određeni letački dan koji se dostavlja rukovodiocu letenja na saglasnost i sadrži sledeće podatke:
 - 1) naziv centra za obuku;
 - 2) datum planiranih aktivnosti;
 - 3) vrste aktivnosti; (tipska oznaka vrste skoka)
 - 4) tip i registarske oznake vazduhoplova;
 - 5) oznaka ili tip padobrana-opreme,
 - 6) ime koordinatora skokova;
- (2) Startna lista lica prijavljenih za izvođenje skokova predstavlja dokument centra i čuva se najmanje dvije godine.

Dnevnik skokova

Član 59

(1) Centar za obuku vodi dnevnik skokova koji sadrži listove dnevne evidencije skokova koji su ovjereni potpisom rukovodioca obuke ili koordinatora skokova i sadrži sledeće podatke:

- 1) broj stranice - lista;
- 2) datum izvođenja skokova;
- 3) tip i registarske oznake vazduhoplova;
- 4) naziv aerodroma polijetanja;
- 5) mjesto prizemljenja lica koja izvode skokove;
- 6) ime i prezime lica koja izvode skokove;
- 7) oznaka padobranskog kompleta opreme;
- 8) zaključak o ukupnom broju izvršenih skokova u toku dana;
- 9) zaključak o ukupnom broju izvršenih skokova u centru u toku godine;
- 10) potpis rukovodioca obuke ili koordinatora skokova.

(2) Centar za obuku obavezan je da na kraju svake kalendarske godine ukoriči i ovjeri dnevnik skokova, koji se čuva trajno.

(3) Dnevnik skokova može da se vodi u digitalnom obliku uz korišćenje odgovarajućeg računskog programa kojim nijesu omogućene naknadne neovlašćene izmjene i dopune podataka.

Evidencija toka praktične obuke

Član 60

(1) Evidencija toka praktične obuke kandidata sadrži sljedeće podatke o praktičnoj obuci u vazduhu za svakog kandidata pojedinačno:

- 1) prezime i ime kandidata;
- 2) jedinstven broj kandidata (broj u registru),
- 3) podatke o izvršenim vježbama: datum izvršenja skoka, mjesto izvršenja skoka, broj ili oznaka vježbe ili vrste skoka, redni broj skoka, tip ili oznaka ili model padobrana, posebna zapažanja u vezi sa izvršenim skokovima;
- 4) potpis instruktora pod čijim nadzorom su izvođeni skokovi;
- 5) podatke o izvršenim provjerama nakon pauza u praktičnoj obuci.

(2) Evidencija se može voditi kao pojedinačni list-karton o školovanju za svakog učenika ili kao knjižica evidencije padobranskih skokova.

Evidencija vanrednih događaja

Član 61

(1) Centar za obuku vodi evidenciju vanrednih događaja, nesreća i nezgoda koji su se dogodili u centru za obuku, u koju se unose sledeći podaci:

- 1) datum događaja, nesreće ili nezgode;
- 2) naziv aerodroma polijetanja;
- 3) mjesto prizemljenja padobranca i konfiguracija zemljišta;
- 4) teren za prizemljenje;
- 5) prezime i ime učesnika vanrednog događaja, nesreće ili nezgode;
- 6) lična dokumentacija učesnika vanrednog događaja, nesreće ili nezgode;
- 7) dokumentacija padobrana i sigurnosnog automata koji je korišćen u vanrednom događaju, nesreći ili nezgodi;
- 8) tip i registarska oznaka vazduhoplova koji je učestvovao u vanrednom događaju, nesreći ili nezgodi;
- 9) koordinator skokova;
- 10) posledice i oštećenja;
- 11) opis događaja, nesreće ili nezgode.

(2) Centar za obuku je dužan da odmah prijavi svaki vanredni događaj, nesreću ili nezgodu Agenciji i ostalim nadležnim službama, a koji se odnosi na letenje u cilju izvođenja skokova, napuštanje vazduhoplova, slobodni pad, letenje pod kupolom ili prizemljenje lica koje je izvodilo skok.

Uslovi za obuku

Član 62

- (1) Kandidat koji se obučava u centru za obuku mora da ispunjava sledeće uslove:
 - 1) da ima navršenih najmanje 16 godina života;
 - 2) da ima ljekarsko uvjerenje izdato od strane ljekara sportske medicine;
 - 3) da ima polisu osiguranja koja uključuje rizike letenja u cilju izvođenja skokova kao i rizike samog skoka;
 - 4) da ima ovjerenu saglasnost roditelja ili staratelja za pristupanje obuci ukoliko je mlađi od 18 godina.
- (2) Obuka se izvodi u skladu sa, operativnim priručnikom i priručnikom o obuci, programima obuke za svaku vrstu obuke, koji moraju biti odobreni od strane odgovornog lica centra.
- (3) Jedan instruktor praktične obuke u vazduhu može obučavati najviše šest kandidata istovremeno *SL* ili *IAD* metodom, odnosno najviše jednog kandidata *AFF* metodom.
- (4) Instruktor praktične obuke u vazduhu ili pomoćnik instruktora mora da se nalazi u vazduhoplovu prilikom izvođenja svih skokova učenika - padobranaca sa prinudnim aktiviranjem glavne kupole i prvih pet skokova sa samostalnim aktiviranjem glavne kupole.
- (5) Instruktor praktične obuke u vazduhu ili pomoćnik instruktora ne smiju da iskoče iz vazduhoplova prije nego što su iskočila lica koja izvode skok pod njihovim nadzorom.
- (6) Učenik - padobranac i padobranac sa dozvolom A kategorije, mora biti prisutan na aerodromu polijetanja u cilju pripreme za planirani skok, najmanje dva sata prije izvršenja skoka.

Skokovi i teren za prizemljenje tokom obuke

Član 63

- (1) U toku 24 časa najveći dozvoljeni broj skokova je:
 - 1) dva skoka za učenike - padobrance, koji nemaju prethodnog padobranskog iskustva, s tim da je vremenski razmak između skokova najmanje dva sata;
 - 2) četiri skoka za učenike, koji imaju manje od 25 skokova.
- (2) Dimenzija terena za prizemljenje padobranaca tokom obuke za sticanje dozvola kategorije A i B je:
 - 1) najmanje 600 x 400 metara– za padobrance koji izvode skokove okruglim kupolama;
 - 2) najmanje 400 x 200 metara– za padobrance koji izvode skokove padobranima klase krilo.
- (3) Tereni iz tač. 1 i 2 ovog člana moraju biti bez vještačkih i prirodnih prepreka (objekata, strujnih vodova, saobraćajnica za drumski i željeznički saobraćaj, drveća, kanala i dr.).

Meteorološki uslovi za izvođenje obuke

Član 64

- (1) Padobranski skokovi koji se izvode u cilju obuke učenika - padobranaca, izvode se u meteorološkim uslovima bez padavina sa horizontalnom vidljivošću od najmanje 8 km.
- (2) Skakanje padobranom kroz oblak nije dozvoljeno.
- (3) Prilikom izvođenja obuke u vazduhu za sticanje dozvole kategorije A i B maksimalna dozvoljena brzina prizemnog vjetra može isnositi:
 - 1) 5- 7 (B) m/s za skokove učenika-podobranaca opremljenih okruglom rezervnom kupolom;
 - 2) 7- 9 (B) m/s za skokove učenika-podobranaca opremljenih kupolom klase krilo.

Obaveze instruktora tokom praktične obuke

Član 65

(1) Instruktor praktične obuke obavezan je da izvrši pripremu za izvršenje skoka učenika-padobranaca, koja obuhvata:

- 1) kontrolu toka obučavanja i trenaže učenika- padobranaca, uvidom u dokumentaciju o školovanju od važnosti za dostignuti nivo obuke;
- 2) određivanje zadataka i uvježbavanje elemenata vještine skoka i vanrednih postupaka učenika-padobranaca u skladu sa programom obuke, stepenom obučenosti i trenaže;
- 3) provjeru ispravnosti kompleta opreme učenika-padobranaca (vizuelnu kontrolu tokom pakovanja ili zapakovanih padobrana, sistem za aktiviranje, sistema za odbacivanje, postavljanje i aktiviranje sigurnosnog automata, provjeru datuma pakovanja rezervnih padobrana, provjera ispravnosti rada radio-stanica);
- 4) provjeru meteoroloških uslova;
- 5) pripremu plana skoka (proračun zanosa, određivanje tačke iskakanja, strategije spuštanja, tačke ulaska u prilazni krug, tačke ulaska u finalni prilaz);
- 6) provjeru spremnosti za skok prema listi provjere za određenu fazu obuke;
- 7) instruktor u vazduhoplovu prati izvršavanje postavljenog zadatka učenika-padobranaca u toku leta do momenta odvoja i aktiviranje glavne kupole učenika padobranca;
- 8) informiše rukovodioca obuke o ugrožavanju sigurnosti skokova i zabranjuje izvođenje skokova učenicima padobrancima za koje procijeni da nisu u stanju da sigurno izvrše skok ili na bilo koji način ugrožavaju sigurnost izvođenja skoka;
- 9) vrši isključivanje sigurnosnih automata učenika-padobranaca nakon završetka svih aktivnosti;
- 10) upisuje skokove učenika-padobranaca u dokumentaciju o toku obučavanja (karton o školovanju- knjižica).

Potvrda o stručnoj obučenosti

Član 66

(1) Svakom učeniku-padobrancu koji je završio obuku za sticanje dozvole, odnosno ovlašćenja centar za obuku izdaje potvrdu o stručnoj obučenosti.

(2) Potvrda iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) naziv centra za obuku;
- 2) redni broj pod kojim je učenik-padobranac upisan u registar i broj potvrde;
- 3) lične podatke učenika-padobranca;
- 4) podatke o vrsti obuke koju je završio učenik- padobranac;
- 5) datum početka i završetka obuke;
- 6) podatke o ukupnom broju izvršenih skokova;
- 7) potpis rukovodioca obuke.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Važenje isprava

Član 67

(1) Dozvole i ovlašćenja stečeni prije stupanja na snagu ovog pravilnika važe do isteka roka na koji su izdati.

Važenje ovlašćenja

Član 68

(1) Licu koje ima ovlašćenje Nastavnik padobranstva ili Instruktor padobranstva, priznaje se zvanje Instruktor, ako ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom.

(2) Licu koje ima status instruktor-pripravnik ili organizator skokova, priznaje se status pomoćnik-instruktor, ako ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom.

(3) Licu koje ima ovlašćenje tandem pilot, priznaje se ovlašćenje tandem instruktor, ako ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom.

Prestanak primjene

Član 69

(1) Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena Pravilnika o padobranstvu ("Službeni list SFRJ", broj 73/89 i 57/90 i "Službeni list SRJ", broj 51/92 i 38/95).

Stupanje na snagu

Član 70

(1) Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01/2-1885/3-13

Podgorica, 20. januar 2014. godine

Direktor,
Dragan Đurović, s.r.

KNJIŽICA ODRŽAVANJA SISTEMA VEZA I RANCA <i>Harness/Container Maintenance Booklet</i>	
Proizvođač i tip sistema veza i ranca <i>Manufacturer and type of harness/container</i>	
Tehnički standard proizvodnje <i>Technical standard</i>	
Serijski broj <i>Serial number</i>	
Godina i mjesec proizvodnje <i>Year and month of production</i>	
Podaci o vlasniku <i>Owner</i>	
Knjižicu izdao: <i>Booklet issued by:</i>	

Podaci o izvršenim tehničkim pregledima <i>Technical control</i>
Podaci o izvršenim popravkama i prepravkama <i>Repairs and modifications</i>

KNJIŽICA ODRŽAVANJA REZERVNE I KUPOLE ZA SPAŠAVANJE <i>Reserve and Emergency Canopy Maintenance Booklet</i>	
Proizvođač i tip glavne kupole <i>Manufacturer and type of main canopy</i>	
Tehnički standard proizvodnje <i>Technical standard</i>	
Serijski broj <i>Serial number</i>	
Godina i mjesec proizvodnje <i>Year and month of production</i>	
Podaci o vlasniku <i>Owner</i>	
Knjižicu izdao: <i>Booklet issued by:</i>	
Podaci o izvršenim popravkama i prepravkama <i>Repairs and modifications</i>	

Podaci o izvršenim tehničkim pregledima <i>Technical control</i>			
Podaci o pakovanju (ciklus pakovanja 12 mjeseci) <i>Packing data (repack cycle 12 months)</i>			
Datum: <i>Date:</i>	Pakovao: <i>Packed by:</i>	Datum: <i>Date:</i>	Pakovao: <i>Packed by:</i>
Podaci o otvaranju u cilju spašavanja <i>Emergency usage</i>			

KNJIŽICA ODRŽAVANJA GLAVNE KUPOLE <i>Main Canopy Maintenance Booklet</i>	
Proizvođač i tip glavne kupole <i>Manufacturer and type of main canopy</i>	
Tehnički standard proizvodnje <i>Technical standard</i>	
Serijski broj <i>Serial number</i>	
Godina i mjesec proizvodnje <i>Year and month of production</i>	
Podaci o vlasniku <i>Owner</i>	
Knjižicu izdao: <i>Booklet issued by:</i>	

Podaci o izvršenim tehničkim pregledima <i>Technical control</i>
Podaci o izvršenim popravkama i prepravkama <i>Repairs and modifications</i>

CRNA GORA
AGENCIJA ZA CIVILNO
VAZDUHOPLOVSTVO

Montenegro Civil Aviation Agency

**DOZVOLA
PADOBRANSKOG
RIGERA**

PARACHUTE RIGGER LICENCE

Država izdavanja <i>State of issue</i>	
Broj dozvole <i>Licence No.</i>	MNE
Šifra plombe <i>Seal</i>	
Prezime i ime <i>Last and first name</i>	
Datum i mjesto rođenja <i>Date and place of birth</i>	
JMBG <i>Personal No.</i>	
Državljanstvo <i>Nationality</i>	
Potpis imaoaca <i>Signature of holder</i>	
CRNA GORA AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO MONTENEGRO CIVIL AVIATION AGENCY	
Datum izdavanja <i>Date of issue</i>	
Potpis ovlaštenog lica <i>Authorized person's signature</i>	M.P. <i>Stamp</i>

 <p>CRNA GORA AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO</p> <p><i>Montenegro Civil Aviation Agency</i></p> <p>DOZVOLA PADOBRANCA <i>PARACHUTING LICENCE</i></p> <p>Izdata u saglasnosti sa ICAO i FAI IPC standardima <i>Issued in accordance to ICAO and FAI IPC standards</i></p>	
--	--

Država izdavanja <i>State of issue</i>		
Broj dozvole <i>Licence No.</i>	MNE	
Šifra plombe <i>Seal</i>		
Prezime i ime <i>Last and first name</i>		
Datum i mjesto rođenja <i>Date and place of birth</i>		
JMBG <i>Personal No.</i>		
Državljanstvo <i>Nationality</i>		
Potpis imaoča <i>Signature of holder</i>		
CRNA GORA AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO <i>MONTENEGRO CIVIL AVIATION AGENCY</i>		
Datum izdavanja <i>Date of issue</i>		M.P. <i>Stamp</i>
Potpis ovlaštenog lica <i>Authorized person's signature</i>		

KATEGORIJE DOZVOLE <i>Ratings</i>		
Datum izdavanja <i>Date of issue</i>		A
Potpis ovlaštenog lica <i>Authorized person's signature</i>		
Datum izdavanja <i>Date of issue</i>		B
Potpis ovlaštenog lica <i>Authorized person's signature</i>		
Datum izdavanja <i>Date of issue</i>		C
Potpis ovlaštenog lica <i>Authorized person's signature</i>		
Datum izdavanja <i>Date of issue</i>		D
Potpis ovlaštenog lica <i>Authorized person's signature</i>		

INSTRUKTORSKO OVLAŠĆENJE <i>Instructor rating</i>		
Datum izdavanja <i>Date of issue</i>		INSTRUKTOR PADOBRANSTVA <i>PARACHUTING INSTRUCTOR</i>
Potpis ovlaštenog lica <i>Authorized person's signature</i>		
		M.P. <i>Stamp</i>
Dodatni podaci: <i>Additional data:</i>		
Identifikacija imaoča padobranske dozvole vrši se na osnovu lične karte ili pasoša <i>Identification of licence holder is carried out on the basis of ID card or passport</i>		

KNJIŽICA ODRŽAVANJA SISTEMA VEZA TANDEM PUTNIKA <i>Tandem Passenger Harness Maintenance Booklet</i>	
Proizvođač i tip sistema veza <i>Manufacturer and type of harness</i>	
Tehnički standard proizvodnje <i>Technical standard</i>	
Serijski broj <i>Serial number</i>	
Godina i mjesec proizvodnje <i>Year and month of production</i>	
Podaci o vlasniku <i>Owner</i>	
Knjižicu izdao: <i>Booklet issued by:</i>	

Podaci o izvršenim tehničkim pregledima <i>Technical control</i>
Podaci o izvršenim poprvkama i prepravkama <i>Repairs and modifications</i>